

Procuratura Republicii Moldova

Republica Moldova, MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73,
tel.: (+373) 22-828-373, (+373) 22-828-375; e-mail: proc-gen@procuratura.md

30.06.2022 nr.4-2d/22 – 195

Domnului Sergiu LITVINENCO
Ministru al Justiției

Stimate Domnule Ministru,

Procuratura Generală a evaluat cadrul normativ existent în partea reglementărilor procesual penale, care vizează posibilitățile de citare și asigurare a prezenței participanților la procesul penal în fața organului de urmărire penală, judecătorului de instrucție sau instanței de judecată.

În rezultat, fiind constatată necesitatea reglementării juridice a consemnului la frontieră în calitate de mecanism de asigurare a prezenței participanților la procesul penal, a fost elaborat *proiectul de Lege pentru modificarea Codului de procedură penală*.

În contextul celor expuse, ținând cont de prevederile pct.6 subpct.2) și pct.7 subpct.2) din *Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr.698/2017*, dar și a prevederilor *art.23 alin.(1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative*, Vă expediem proiectul de Lege menționat *supra*, pentru expertizare, avizare și promovare.

Anexe:

- *proiectul de lege pe 3 file.*
- *nota informativă la proiectul de lege pe 5 file.*

Cu respect,

Procurorul General interimar

Dumitru ROBU

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea Codului de procedură penală nr.122/2003

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 60:

alineatul (2) se completează cu punctul 1¹⁾ cu următorul cuprins:

„1¹⁾ să facă declarații la cererea organului de frontieră, în legătură cu executarea consemnului la frontieră în privința sa;”

2. Articolul 90:

alineatul (7) se completează cu punctul 2¹⁾ cu următorul cuprins:

„2¹⁾ să facă declarații la cererea organului de frontieră, în legătură cu executarea consemnului la frontieră în privința sa;”

3. Articolul 197:

alineatul (1) se completează cu punctul 2¹⁾ cu următorul cuprins:

„2¹⁾ consemnul la frontieră prevăzut la art. 199¹ alin. (2) punctele 1), 2) și 3) din prezentul cod;

alineatul (2) se completează cu punctul 2¹⁾ cu următorul cuprins:

2¹⁾ consemnul la frontieră prevăzut la art. 199¹ alin. (2) punctul 3) din prezentul cod”;

4. Se completează cu articolul 199¹ cu următorul cuprins:

„Art. 199¹. Consemnul la frontieră

(1) Consemnul la frontieră constă în introducerea în Sistemul informațional Integrat al Poliției de Frontieră, a datelor cu privire la persoanele care se află în una din situațiile prevăzute la alin. (4) și (7) ale prezentului articol și care urmează să fie verificate în timpul efectuării controlului la trecerea frontierei de stat, în vederea întreprinderii măsurilor ce se impun, în temeiul ordonanței organului de urmărire penală, procurorului sau încheierii judecătorului de instrucție, după caz, a instanței de judecată.

(2) După caracterul măsurilor dispuse, consemnul la frontieră poate fi:

1) restrictiv – persoanelor nu li se permite ieșirea din Republica Moldova.

2) de reținere – persoanele se rețin pe durata ce nu poate depăși termenele legale de reținere;

3) de informare – organul care a dispus măsura este informat despre faptul traversării de către persoana supusă consemnului a frontierei de stat, iar persoana este informată despre emiterea actului de dispoziție privind aplicarea în privința sa a consemnului și termenul până la care aceasta urmează să se prezinte în fața organului.

(3) Ordonanța organului de urmărire penală, procurorului, sau încheierea judecătorului de instrucție după caz, a instanței de judecată va conține:

1) temeiul emiterii;

2) date suficiente pentru identificarea persoanei, necesare realizării măsurilor ce se impun;

3) măsurile ce urmează a fi luate în privința persoanelor;

4) autoritatea care tine controlul consemnului la frontieră, cu indicarea numărului de telefon activ în regim de 24 de ore din 24 pentru a putea fi contactată la realizarea măsurilor;

5) termenul când încetează consemnul la frontieră.

(4) Poate fi supusă consemnului de informare la frontieră persoana, care fiind citată sau supusă aducerii silite, nu se află la locul permanent de trai sau la locul unde își are reședința temporară, nu are loc permanent de trai sau reședință temporară pe teritoriul Republicii Moldova, a cărei prezență este necesară organului de urmărire penală sau instanței de judecată.

(5) În cazul trecerii controlului de frontieră de către persoana supusă consemnului de informare la frontieră, aceasta va fi informată de către Poliția de Frontieră despre emiterea actului de dispoziție privind aplicarea în privința sa a consemnului cu explicarea conținutului acestuia, în special a datelor de contact a organului sau instanței unde este citată persoana și termenul până la care aceasta urmează să se prezinte în fața organului. De la persoana supusă consemnului se va lua o declarație în care se va indica perioada aflării acesteia pe teritoriul Republicii Moldova, locul unde se va afla și datele sale de contact.

(6) În termen de 24 ore, ordonatorul consemnului la frontieră va fi informat de către Poliția de Frontieră despre intrarea persoanei în țară, cu expedierea ulterioară în adresa acestuia, în termen de cel mult 3 zile, a declarației semnate de persoana supusă consemnului de informare la frontieră.

(7) În privința bănuیتului, învinuitului, inculpatului poate fi aplicat, în scopul asigurării executării măsurilor procesuale de constrângere, consemnul la frontieră prevăzut la alin.(2) pct.1), 2) și 3) din prezentul articol.

(8) Înțetarea consemnului la frontieră are loc prin executare, revocare de către ordonator, anulare a actului de dispoziție precum și în caz de expirare a termenului pentru care a fost instituit.”

Articolul II. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ
pentru modificarea Codului de procedură penală nr.122/2003

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală este elaborat de către Procuratura Generală.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite

Proiectul de Lege a fost elaborat în scopul asigurării executării Planului de acțiuni pentru anii 2021-2022 privind implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2018-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.461 din 22.05.2018 (modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 319 din 10.11.2021).

În context, conform pct.13.2.3. din Planul menționat *supra*, în calitate de prim-executor al acțiunii „*Analiza oportunității instituirii în legislație a unui mecanism privind consemnul la frontieră ca posibilitate de citare a persoanelor*” a fost desemnată Procuratura Generală. În calitate de indicatori de performanță a acestei acțiuni au fost stabiliți: analiză realizată și proiect elaborat.

Astfel, conform analizei efectuate, a fost constatat că una din cauzele de tergiversare a urmăririi penale și examinării în instanța de judecată a cauzelor penale, o constituie lipsa unui mecanism procesual eficient de citare a persoanelor care au părăsit teritoriul Republicii Moldova și asigurare a prezenței acestora în fața organelor de urmărire penală și judiciare.

În acest sens, pentru a asigura respectarea termenului rezonabil al urmăririi penale și de examinare a cauzelor în instanța de judecată, precum și pentru buna desfășurare a procesului penal, este judicios ca persoanele a căror prezență este necesară în fața organelor de drept, la intrarea în țară să cunoască despre faptul că sunt citate și să cunoască în fața cărui organ acestea sunt citate.

De cealaltă parte, este necesar ca și organul care a solicitat prezența persoanei, să cunoască despre faptul că aceasta a intrat în țară, precum și locul aflării acesteia, durata aflării și alte date de contact.

Subsecvent, în virtutea faptului că, Codul de procedură penală reprezintă izvorul de bază al dreptului procesual penal, se propune reglementarea juridică a consemnului la frontieră în calitate de mecanism de asigurare a prezenței participanților la procesul penal.

Ab initio, conform art.3 din Legea nr.215/2011 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova, **consemnul de frontieră** semnifică – *date introduse în Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră cu privire la persoanele, mijloacele de transport și documentele care se află în una din situațiile prevăzute de lege și care urmează să fie verificate în timpul efectuării controlului la trecerea frontierei de stat în vederea întreprinderii măsurilor ce se impun.*

În corespundere cu pct.2 din Regulile privind instituirea consemnului la frontieră, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.297 din 11.05.2017, (în continuare – Regulile privind instituirea consemnului) *consemnele la frontieră se instituie de*

către Poliția de Frontieră din oficiu sau la inițiativa altei autorități în temeiul hotărârii/incheierii/deciziei/ordonanței, precum și altor acte cu caracter imperativ (în continuare – acte de dispoziție) prin care se dispune Poliției de Frontieră luarea măsurilor stabilite de lege.

La examinarea chestiunii cu privire la oportunitatea instituirii unui mecanism privind consemnul la frontieră, ca posibilitate de asigurare a prezenței participanților la procesul penal, a fost analizat dacă actualmente legea procesual penală cuprinde suficiente reglementări ce ar contribui efectiv la îndeplinirea acțiunii procesuale de citare și asigurare a prezenței persoanelor.

Astfel, în corespundere cu prevederile art.236 din Codul de procedură penală, pe lângă citația scrisă, citarea poate fi efectuată și prin notă telefonică, telegrafică, telefax, prin intermediul poștei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronică.

Totodată, art.240 din Codul de procedură penală, reglementează situațiile în care citația se înmânează altor persoane, și anume în cazul în care persoana citată nu este acasă.

Reieșind din reglementările procesual penale și situația de fapt existentă la acest capitol, concluzionăm *prima facie* că, impedimente de ordin procesual penal la efectuarea acțiunii de citare a persoanelor în procesul penal nu sunt, însă, sub aspect practic, citarea persoanei prin intermediul altei persoane, de cele mai dese ori este inefficientă și nu duce obținerea rezultatului scontat – prezentarea persoanelor la organul care le-a citat.

În aceste condiții, reieșind din prescripțiile existente cu privire la metoda și procedura de citare a persoanelor, în vederea eficientizării mecanismului de asigurare a prezenței persoanelor la organul de urmărire penală, judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, considerăm oportună reglementarea în Codul de procedură penală, în calitate de măsură procesuală de constrângere, pasibilă de a fi aplicată atât bănuitului, învinuitului, inculpatului cât și părții vătămate, martorului, și altor persoane participante la proces – a consemnului la frontieră.

Corespunzător, în vederea instituirii unei măsuri de constrângere eficiente, se impune instituirea a 3 tipuri de consemn la frontieră, și anume:

- Consemnul de informare – măsură prin care organul care a dispus-o este informat despre faptul traversării de către persoana supusă consemnului a frontierei de stat, iar persoana este informată despre emiterea actului de dispoziție privind aplicarea în privința sa a consemnului și termenul până la care aceasta urmează să se prezinte în fața organului;

- Consemnul restrictiv – măsură prin care este dispusă interzicerea ieșirii din Republica Moldova;

- Consemnul de reținere – măsură instituită în vederea reținerii persoanei pe durata ce nu poate depăși termenele legale de reținere.

Reținem că consemnul restrictiv și cel de reținere va putea fi aplicat numai în privința bănuitului, învinuitului, inculpatului în scopul asigurării executării măsurilor procesuale de constrângere.

Instituirea unor asemenea reglementări procesuale, ar facilita desfășurarea acțiunilor procesuale și de urmărire penală, precum și a acțiunilor de audiere a

persoanei în fața instanței de judecată, în cazul în care aceasta fiind citată sau supusă aducerii silite, nu se află la locul permanent de trai sau la locul unde își are reședința temporară, nu are loc permanent de trai sau reședință temporară pe teritoriul Republicii Moldova – în vederea respectării termenului rezonabil.

Propunerile de lege *ferenda* se rezumă la următoarele intervenții normative:

Art. I. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 60:

alineatul (2) se completează cu punctul 1¹) cu următorul cuprins:

„1¹) să facă declarații la cererea organului de frontieră, în legătură cu executarea consemnului la frontieră în privința sa;”

2. Articolul 90:

alineatul (7) se completează cu punctul 2¹) cu următorul cuprins:

„2¹) să facă declarații la cererea organului de frontieră, în legătură cu executarea consemnului la frontieră în privința sa;”

3. Articolul 197:

alineatul (1) se completează cu punctul 2¹) cu următorul cuprins:

„2¹) consemnul la frontieră prevăzut la art. 199¹ alin. (2) punctele 1), 2) și 3) din prezentul cod;”

alineatul (2) se completează cu punctul 2¹) cu următorul cuprins:

” 2¹) consemnul la frontieră prevăzut la art. 199¹ alin. (2) punctul 3) din prezentul cod”;”

4. Se completează cu articolul 199¹ cu următorul cuprins:

”Art. 199¹. Consemnul la frontieră

(1) Consemnul la frontieră constă în introducerea în Sistemul informațional Integrat al Poliției de Frontieră, a datelor cu privire la persoanele care se află în una din situațiile prevăzute la alin. (4) și (7) ale prezentului articol și care urmează să fie verificate în timpul efectuării controlului la trecerea frontierei de stat, în vederea întreprinderii măsurilor ce se impun, în temeiul ordonanței organului de urmărire penală, procurorului sau încheierii judecătorului de instrucție, după caz, a instanței de judecată.

(2) După caracterul măsurilor dispuse, consemnul la frontieră poate fi:

1) restrictiv – persoanelor nu li se permite ieșirea din Republica Moldova.

2) de reținere – persoanele se rețin pe durata ce nu poate depăși termenele legale de reținere;

3) de informare – organul care a dispus măsura este informat despre faptul traversării de către persoana supusă consemnului a frontierei de stat, iar persoana este informată despre emiterea actului de dispoziție privind aplicarea în privința sa a consemnului și termenul până la care aceasta urmează să se prezinte în fața organului.

(3) Ordonanța organului de urmărire penală, procurorului, sau încheierea judecătorului de instrucție după caz, a instanței de judecată va conține:

- 1) temeiul emiterii;
- 2) date suficiente pentru identificarea persoanei, necesare realizării măsurilor ce se impun;
- 3) măsurile ce urmează a fi luate în privința persoanelor;
- 4) autoritatea care tine controlul consemnului la frontieră, cu indicarea numărului de telefon activ în regim de 24 de ore din 24 pentru a putea fi contactată la realizarea măsurilor;
- 5) termenul când încetează consemnul la frontieră.

(4) Poate fi supusă consemnului de informare la frontieră persoana, care fiind citată sau supusă aducerii silite, nu se află la locul permanent de trai sau la locul unde își are reședința temporară, nu are loc permanent de trai sau reședință temporară pe teritoriul Republicii Moldova, a cărei prezență este necesară organului de urmărire penală sau instanței de judecată.

(5) În cazul trecerii controlului de frontieră de către persoana supusă consemnului de informare la frontieră, aceasta va fi informată de către Poliția de Frontieră despre emiterea actului de dispoziție privind aplicarea în privința sa a consemnului cu explicarea conținutului acestuia, în special a datelor de contact a organului sau instanței unde este citată persoana și termenul până la care aceasta urmează să se prezinte în fața organului. De la persoana supusă consemnului se va lua o declarație în care se va indica perioada aflării acesteia pe teritoriul Republicii Moldova, locul unde se va afla și datele sale de contact.

(6) În termen de 24 ore, ordonatorul consemnului la frontieră va fi informat de către Poliția de Frontieră despre intrarea persoanei în țară, cu expedierea ulterioară în adresa acestuia, în termen de cel mult 3 zile, a declarației semnate de persoana supusă consemnului de informare la frontieră.

(7) În privința bănuțului, învinuțului, inculpatului poate fi aplicat, în scopul asigurării executării măsurilor procesuale de constrângere, consemnul la frontieră prevăzut la alin.(2) pct.1), 2) și 3) din prezentul articol.”

(8) Încetarea consemnului la frontieră are loc prin executare, revocare de către ordonator, anulare a actului de dispoziție precum și în caz de expirare a termenului pentru care a fost instituit.

Articolul II. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

4. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege nu atrage suportarea cheltuielilor financiare suplimentare.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Modificările și completările propuse nu afectează concepția generală ori caracterul unitar al actelor normative amendate.

Proiectul de lege se va încorpora perfect în sistemul legislativ în vigoare, iar adoptarea acestuia va determina consolidarea cadrului normativ existent și nu necesită revizuirea altor acte *legislative*.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul de lege a fost plasat pe pagina web a Procuraturii (directoriul „Transparență”, compartimentul „Transparență decizională”).

Procuratura Generală